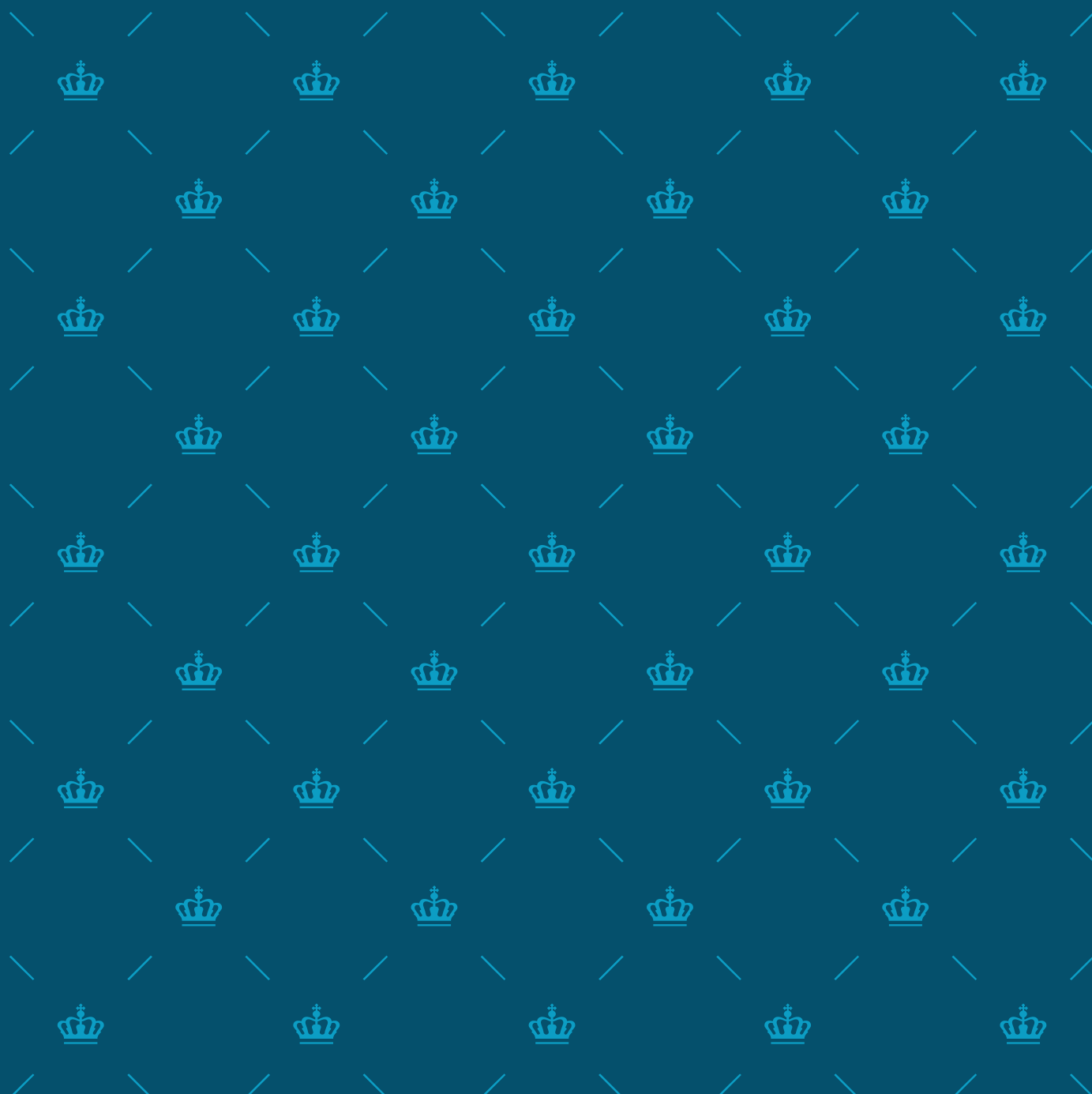




Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Undersøgelse af kommunernes erfaringer med fordrevne fra Ukraine



April 2025

© 2025 Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI)

Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI)
Carl Jakobsens Vej 39
2500 Valby

Tlf: 7214 2000
E-mail: siri@siri.dk

Juni 2025

ISBN elektronisk: 978-87-93445-88-8

Udgivelsen kan frit hentes på integrationogjob.dk.

Der kan frit citeres fra publikationen med angivelse af kilde.

Indholdsfortegnelse

1.0	Sammenfatning	4
2.0	Indledning	5
	2.1 Baggrund og formål	5
	2.2 Metode	5
	2.2.1 Rekruttering	5
	2.2.2 Fokusgruppeinterviews	6
	2.3 Datagrundlag	6
3.0	Præsentation af resultater	7
	3.1 Kommunernes erfaringer med særloven	7
	3.1.1 Ind- og udrejse mellem Danmark og Ukraine	7
	3.1.2 Pendling som en barriere for beskæftigelsesrettede indsatser og indkvartering	8
	3.1.3 Andre lovgivningsmæssige problemstillinger	9
	3.2 Sociale problemstillinger	9
	3.2.1 Børn og unge	9
	3.2.1.1 Trivsel og skoleværing	9
	3.2.1.2 Børneopdragelse	11
	3.2.2 Voksne	11
	3.2.2.1 Misbrug	11
	3.2.2.2 Psykiske udfordringer	12
	3.2.3 Ældre	13
	3.3 Tilknytning til Danmark	13
	3.3.1 Sprogkompetencer og beskæftigelse	14
	3.3.2 Deltagelse i lokalsamfundet	14

1.0 Sammenfatning

SIRI har i 1. kvartal af 2025 gennemført en interviewbaseret undersøgelse af seks udvalgte kommuners erfaringer fra arbejdet med personer, der har fået ophold efter 'lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine' (herefter benævnt som særloven). Undersøgelsens resultater er baseret på fokusgruppesamtaler med 29 fagprofessionelle, der til dagligt arbejder med indsatser for børn og unge, voksne og ældre fordrevne fra Ukraine.

Undersøgelsen er tilrettelagt med fokus på at belyse kommunernes erfaringer med at modtage fordrevne fra Ukraine, herunder deres brug af ind- og udrejse mellem Danmark og Ukraine (herefter benævnt som pendling). Dertil undersøges hvilke sociale problemstillinger kommunerne oplever i arbejdet med de fordrevne fra Ukraine.

Undersøgelsens resultater peger på:

- At kommunerne oplever, at fordrevne fra Ukraine **ofte pendler mellem Danmark og Ukraine**. Alle kommunerne fortæller, at pendling er en barriere for at kunne tilrettelægge beskæftigelsesrettede indsatser og iht. boligindkvartering. Kommunerne nævner desuden eksempler på, at børn og unges faglige og sociale trivsel forværres, når familierne pendler mellem Danmark og Ukraine.
- At kommunerne oplever en række **sociale problemstillinger og opmærksomhedspunkter hos de ukrainske børn og unge**. Et opmærksomhedspunkt, som samtlige kommuner fortæller om, er, at mange følger ukrainsk onlineundervisning ved siden af dansk skolegang. Samtlige kommuner fortæller også, at en disciplinerende børneopdragelse er udbredt blandt ukrainerne, og enkelte kommuner har set tilfælde, hvor der har været tale om opdragelsesvold i hjemmet.
- At kommunerne oplever **alkoholmisbrug og psykiske udfordringer** hos den voksne målgruppe. Kommunerne fortæller om en lukkethed fra de fordrevne fra Ukraine, der ofte hverken ønsker at blive udredt eller tale om psykiske udfordringer. Den ældre målgruppe fremhæves som den gruppe af fordrevne fra Ukraine, som trives bedst i Danmark.
- At pendling og særlovens midlertidige opholdsgrundlag kan påvirke **tilknytningen til Danmark**. Opholdsgrundlaget skaber bekymringer og usikkerhed for fremtiden, og kommunerne fortæller, at mange ukrainere har en forventning om at opholde sig i Danmark midlertidigt. Samtidig fortæller kommunerne, at pendling tilskynder en vedvarende tilknytning til Ukraine. Det skaber blandt andet barrierer i forhold til sprog og deltagelse i lokalsamfundet. Det er kommunernes erfaringer, at de fordrevne fra Ukraine har en stærk arbejdsidentitet med fokus på at tjene penge, mens de er i Danmark.

2.0 Indledning

2.1 Baggrund og formål

Siden marts 2022 er der meddelt 53.161 tilladelser efter særloven.¹ Det betyder, at fordrevne fra Ukraine for nuværende er den største flygtningegruppe med midlertidig opholdsstatus i Danmark. Med særloven har fordrevne fra Ukraine fået særlige rettigheder sammenlignet med andre flygtningegrupper. Herunder retten til at pendle mellem Danmark og Ukraine.

SIRI har i løbet af 1. kvartal af 2025 gennemført en undersøgelse af udvalgte kommuners erfaringer og udfordringer i arbejdet med fordrevne fra Ukraine. Formålet med undersøgelsen er at belyse hvilke erfaringer og evt. udfordringer, kommunerne oplever i arbejdet med fordrevne fra Ukraine. Undersøgelsen skal således tilvejebringe viden om konsekvenserne af at modtage og integrere det store antal fordrevne med midlertidig opholdsstatus.

Kommunernes Landsforening (KL) har i januar 2025 gennemført en spørgeskemaundersøgelse. Spørgeskemaundersøgelsen belyser kommunernes erfaringer med fordrevne fra Ukraine, herunder den midlertidige indkvartering, modtagelsen og beskæftigelse.² SIRIs undersøgelse afdækker derfor i højere grad kommunernes erfaringer med bl.a. pendling og sociale problemstillinger. Undersøgelsen er designet som en interviewundersøgelse med fokus på erfaringer fra fagprofessionelle, der til dagligt arbejder med indsatser for børn og unge, voksne og ældre fordrevne fra Ukraine.

2.2 Metode

2.2.1 Rekruttering

I rekrutteringen af kommuner til undersøgelsen har SIRI udvalgt seks kommuner. Kriterierne for udvælgelse af kommuner er:

- Geografisk spredning
- Fordeling af oplandskommuner, landkommuner, provinsbyskommuner samt hovedstadskommuner³
- At kommunerne har modtaget mindst 250 fordrevne fra Ukraine
- At kommunerne har særskilte teams og/eller indsatser, der primært arbejder med målgruppen

Udvælgelseskriterierne er med til at sikre en bredde i erfaringerne med fordrevne fra Ukraine. Samtidig har det været vigtigt i udvælgelsen, at kommunerne har haft teams og/eller indsatser, der primært arbejder med målgruppen og dermed har et stort kendskab til målgruppen. Det er vigtigt at understrege, at interviewdata derfor er baseret på erfaringer fra kommuner, der har et organisatorisk set-up i henhold til at modtage og arbejde med fordrevne fra Ukraine.

¹ Tal vedrørende personer, der er fordrevet fra Ukraine (US) pr. 27.03.2025: [saerlov-pr-23032025.pdf](#)

² Rapport, den kommunale indsats for ukrainere, januar 2025: [Status på tre års indsats i kommunerne for ukrainske flygtninge](#)

³ Inddelt efter Danmarks Statistiks inddeling af kommunegrupper: <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/kommunegrupper>

I rekrutteringen af interviewpersoner til undersøgelsen har SIRI forsøgt at rekruttere interviewpersoner fra forskellige forvaltninger i den enkelte kommune. Rekrutteringen af interviewpersonerne gik gennem ledere for integrationsafdelingen i de seks kommuner. Lederne udpegede både interviewpersoner inden for deres eget forvaltningsområde samt ledere inden for hhv. socialområdet, skoleområdet og ældreområdet, der kunne udpege interviewpersoner inden for deres respektive område.

2.2.2 Fokusgruppeinterviews

Interviewene er gennemført som semistrukturerede fokusgruppeinterviews med fagprofessionelle fra hhv. integration-, social- og ældreområdet med udgangspunkt i en interviewguide med åbne spørgsmål (se bilag 1).

Interviewene blev tilrettelagt med fokus på, om kommunerne oplever lovgivningsmæssige udfordringer i arbejdet med særloven, samt om og/eller hvilke sociale problemstillinger de oplever i arbejdet med fordrevne fra Ukraine.

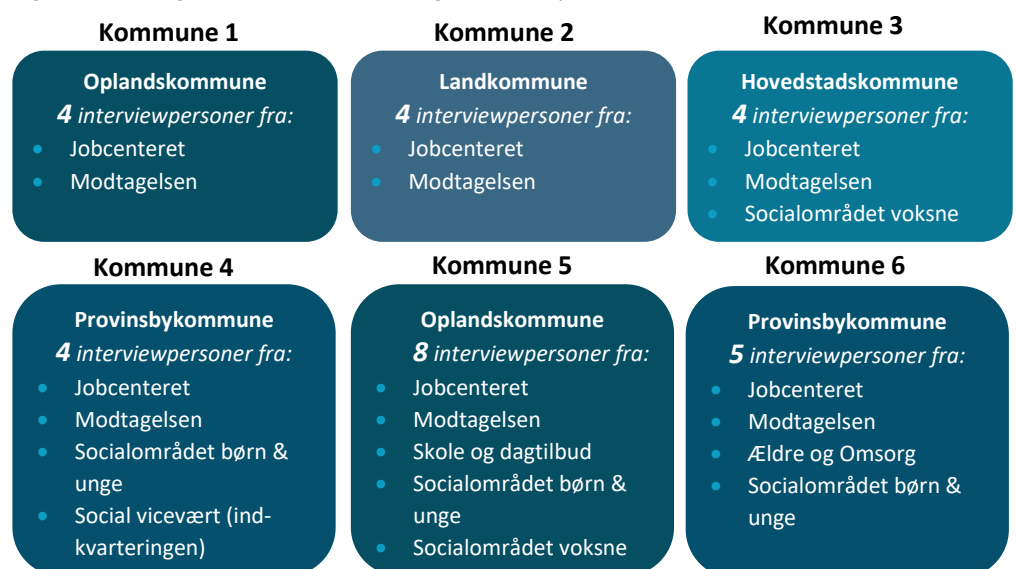
Der er efterfølgende gennemført en tematisk analyse af de konkrete problemstillinger i interviewdata.

2.3 Datagrundlag

Datagrundlaget er baseret på kvalitative fokusgruppeinterviews med fagprofessionelle, der til dagligt arbejder med indsatser for børn og unge, voksne og ældre fordrevne fra Ukraine. Der er gennemført interviews med seks forskellige kommuner, herunder 29 interviewpersoner. Interviewene har haft en varighed mellem halvdelen til to timer.

I samtlige interviews var der repræsentanter fra jobcenter og modtagelsen, hvorimod der kun var repræsentanter fra socialområdet børn og unge i tre interviews. Derudover var der kun et interview, hvor en interviewperson fra ældre og omsorg deltog (se figur 1). Undersøgelsens resultater skal ses i lyset heraf.

Figur 1. Oversigt over kommunerne og interviewpersoner



3.0 Præsentation af resultater

3.1 Kommunernes erfaringer med særloven

3.1.1 Ind- og udrejse mellem Danmark og Ukraine

Ukrainske fordrevne, som meddeles ophold efter særloven, har mulighed for at pendle mellem Danmark og Ukraine.

Alle de interviewede kommuner fortæller, at de ofte oplever, at fordrevne fra Ukraine pendler. Det er svært for kommunerne at angive i hvilket omfang, pendlingen finder sted, men de fleste kommuner beskriver, at de oplever det ofte, og at det fylder meget for kommunerne. En kommune angiver, at det er under 10 procent af de fordrevne fra Ukraine der pendler, mens en anden kommune fortæller, at det er omkring to tredjedele.

Det er primært kvinder, børn og mænd over 60 år, der pendler. Det stemmer overens med, at ukrainske mænd mellem 18 og 60 år kan blive mobiliseret af hæren i Ukraine, hvorfor mændene i denne aldersgruppe ikke pendler i samme omfang. Varigheden af rejserne til Ukraine varierer fra få dage op til 6-7 måneder. Nogle af de fordrevne fra Ukraine orienterer kommunen, inden de rejser, mens kommunerne andre gange ad omveje får at vide, at nogen er udrejst. Det er heller ikke altid, at den oplyste varighed af udrejsen stemmer overens med den faktiske rejselængde.

Formålet med pendlingen spænder fra besøg hos familiemedlemmer – herunder særligt forældre og ægtefæller - til ferieophold, tandbehandling, eksamen ifm. uddannelse eller praktiske forhold, der kræver fysisk tilstedeværelse, såsom hussalg eller høstning af afgrøder.

Derudover nævner samtlige kommuner, at medicin og sundhedsbehandlinger i Ukraine er en hyppig grund til pendling. Flere kommuner fortæller, at der er en anden mulighed for at få medicin udskrevet i Ukraine. Derfor tager mange hjem for at hente medicin til sig selv og andre. Kommunerne forklarer, at der er stor forskel på sygdomsforståelsen i Danmark og Ukraine, og at nogle derfor kan blive utrygge, hvis lægen ikke vil tilbyde dem behandling eller medicin. En medarbejder fortæller:

"Der er kulturelle forskelle ift. sygdomsforståelse og medicin, da man får meget mere medicin i Ukraine, mens man i Danmark næsten ingen medicin giver – mange føler derfor ikke, de får den behandling de har brug for." (Medarbejder i hovedstadskommune, kommune 3)

Flere kommuner fortæller, hvordan der er en manglende tillid til det danske sundhedssystem. En medarbejder forklarer, hvordan det danske sundhedsvæsen kan skabe en utryghed hos nogle af de fordrevne:

"Størstedelen synes ikke, at lægerne gør nok. Det skaber angst, når man synes, at ens barn er meget syg, og lægen ikke gør noget" (Medarbejder i oplandskommune, kommune 5).

Ud over pendling til og fra Ukraine er der også flere eksempler på, at ukrainerne rejser rundt i Europa for at arbejde eller holde ferie, eller videre til andre lande uden for Europa, hvor man kan få permanent ophold efter kort tid. Kommunerne fortæller, hvordan adgangen til Danmark og Europa giver mange muligheder for arbejde og ophold, hvilket kan påvirke tilknytningen til Danmark.

3.1.2 Pendling som en barriere for beskæftigelsesrettede indsatser og indkvartering

Alle kommunerne beretter om eksempler på, at pendling er en barriere for at kunne tilrettelægge de rette indsatser for de fordrevne fra Ukraine. Det gælder blandt andet i relation til virksomhedspraktikker, løntilskud eller ordinært arbejde.⁴ Her kan kommunen fx have fundet en virksomhedspraktik til en borger, som så udrejser i en periode. Kommunerne fortæller, at det giver udfordringer for virksomhederne, hvis borgeren er udrejst i længere tid eller ikke får givet besked i god nok tid om rejsen. Det kan medføre, at virksomhederne opsiger borgerens ordinære ansættelse eller virksomhedspraktik. Pendling skaber således ustabilitet og gør det svært for kommunerne at samarbejde med virksomhederne.⁵ En medarbejder i en kommune beskriver det således:

"Pendling giver en masse løse ender og administrativt bøvvl. Det skaber en barriere i forhold til hvilke forløb, vi kan lave. Det kan godt skabe lidt frustration, når man har lavet et godt forløb, og så er de væk." (Medarbejder i landkommune, kommune 2)

Udover at den beskæftigelsesrettede indsats kan blive afbrudt af pendling, nævner kommunerne også, at længden af rejserne kan være en udfordring. Hvis borgeren er udrejst i længere perioder, registreres borgeren som udrejst. Det betyder, at kommunen skal genåbne sagen, når borgeren er vendt tilbage til Danmark. I nogle tilfælde kan det medføre, at kommunen skal afdække danskkompetencer og faglige kvalifikationer på ny. Kommunerne fortæller også, at det skaber udfordringer på de midlertidige indkvarteringssteder, da det er svært at holde styr på boligkapaciteten.⁶ Ligeledes kan der opstå problemer med betaling af huslejen både i de permanente og midlertidige boliger, hvis en borger er udrejst i længere tid. Det giver udfordringer i forhold til, om kommunen skal opsigte en permanent bolig eller give en midlertidig bolig videre til den næste i køen.

Derudover nævner kommunerne en række eksempler på problemstillinger hos børn og unge, som kommunerne mener, opstår ved pendling. Herunder unge der udebliver fra eksamener, børn og unge der bliver efterladt alene i Danmark samt dårlige sprogkompetencer og faglig og social udvikling på grund af skolefravær. Disse problemstillinger uddybes i afsnit 3.2.1.1.

⁴ Det stemmer overens med resultaterne fra KL's undersøgelse (april 2025), hvor 38 procent af de adspurgte kommuner svarer, at hyppig ind- og udrejse til og fra Danmark 'i meget høj eller høj grad' er en udfordring for de ukrainere, som endnu ikke er kommet i job. Dertil svarer 37 procent af de adspurgte 'i nogen grad'.

⁵ Det stemmer overens med resultaterne fra KL's undersøgelse (april 2025), hvor seks af de adspurgte kommuner svarer, at virksomhederne, som jobcenteret er i kontakt med takker nej til at rekruttere ukrainere, pga. "usikkerhed om hyppig ind- og udrejse til og fra Danmark".

⁶ Det stemmer overens med resultaterne fra KL's undersøgelse (april 2025), hvor 36 procent af de adspurgte kommuner 'i meget høj eller høj grad' svarer, at det er en udfordring for deres arbejde med at sikre tilstrækkelig boligkapacitet (både midlertidig og permanent), at nogle ukrainere rejser ind og ud af Danmark. Dertil svarer 38 procent 'i nogen grad'.

3.1.3 Andre lovgivningsmæssige problemstillinger

Kommunerne er også blevet spurgt ind til, om de oplever andre lovgivningsmæssige udfordringer i arbejdet med fordrevne fra Ukraine. Her nævner kommunerne særligt, at de andre flygtningegrupper har manglende forståelse for, at der gælder særlige regler for de fordrevne fra Ukraine. Det kan skabe frustrationer og merarbejde i kommunerne, og samtidig kan det være svært for kommunerne at navigere i. På tværs af alle kommuner er det særligt de fordrevne fra Ukraines mulighed for at pendle til og fra Ukraine, der italesættes som problematisk. En interviewperson fortæller:

"Det er ikke så nemt for andre grupper – og sådan set heller ikke for os – at forstå, at de kan rejse frem og tilbage til Ukraine. Enten har man brug for beskyttelse eller også har man ikke." (Medarbejder i landkommune, kommune 2)

Da ukrainerne kom til Danmark i begyndelsen af marts 2022, blev der ifølge kommunerne, skabt en fortælling om, at ukrainerne var en særlig gruppe af flygtninge, der skulle have særlige rettigheder. En medarbejder fortæller:

"Man planter nogle frø i dem, som siger, at de er særlige" (Medarbejder i provinskommune, kommune 6)

Flere af kommunerne fortæller, hvordan denne fortælling også for nogle ukrainere har skabt forventninger til, hvilke særlige vilkår de skal have ude i kommunerne. Kommunerne beskriver fx, hvordan nogle forældre har været utilfredse med, at deres børn ikke får god nok undervisning på skolerne, eller at de voksne ikke kan få job med højere løn.

Derudover har flere af kommunerne nævnt vigtigheden af, at flygtninge modtages via asylsystemet, da kommunen herigennem bl.a. får flere oplysninger om borgeren. En kommune fortæller, hvordan den private indlogering skabte mange problemer i kommunen, da kommunen manglede overblik. Det at mange private hentede og indlogerede ukrainere medførte situationer, hvor de danske værtsfamilier pludselig sprang fra. Flere af kommunerne påpeger, at de i højere grad modtager nødvendig information om de fordrevne fra Ukraine, når de kommer fra et asylcenter.

3.2 Sociale problemstillinger

I interviewdata fortæller kommunerne om en række forskellige sociale problematikker og opmærksomhedspunkter, der gør sig gældende hos målgruppen. I de følgende afsnit belyses kommunernes erfaringer med sociale problemstillinger og opmærksomhedspunkter for hhv. børn og unge, voksne og ældre fordrevne fra Ukraine.

3.2.1 Børn og unge

3.2.1.1 Trivsel og skoleværing

Interviewpersonerne beretter om en række forskellige sociale problematikker og opmærksomhedspunkter hos de fordrevne ukrainske børn og unge. Et opmærksomhedspunkt som samtlige kommuner fortæller om er, at de ukrainske børn og unge følger ukrainsk onlineundervisning ved siden af den danske skolegang.

En medarbejder fortæller om, hvordan den ukrainske onlineundervisning kan have en indvirkning på den danske skolegang:

"Det er deres modersmål. Det er der, de kan brillere, og der de bruger alt deres energi. Det gør, at den danske skole ikke er der, hvor de lægger deres energi. Jo ældre de er jo, jo sværere er det at følge med i den danske skole". (Medarbejder i oplandskommune, kommune 5)

En anden kommune fortæller, at de oplever, at de ukrainske børn er isolerede fra det resterende danske samfund. De går i modtagerklasser primært med andre ukrainske børn og får eller vedligeholder deres venskaber gennem ukrainsk onlineundervisning.

De ukrainske børn og unges deltagelse i onlineundervisning er et opmærksomhedspunkt hos kommunerne, da det har en påvirkning på den faglige og sociale udvikling i Danmark. Samtidig er deltagelse i onlineundervisning en måde at bevare tilknytning til hjemlandet gennem vedligeholdelse af det ukrainske sprog, venskaber og kultur.

Kommunerne fortæller også, at skolefraværet hos de ukrainske børn og unge er højere end hos de andre flygtningegrupper. Det hænger sammen med, at en del af de fordrevne pendler frem og tilbage mellem Ukraine og Danmark jf. afsnit 3.1.1. Et af de opmærksomhedspunkter, som kommunerne også fortæller om i henhold til de ukrainske børn og unge er, hvordan pendling forværrer trivslen.

Særligt hos de børn og unge, som flygtede først, er det traumatisk at opleve eller genopleve krigen. De vender således tilbage med traumer og i dårligere trivsel, end da de først ankom til Danmark. Et par kommuner fortæller, hvordan underretninger på børnene handler om traumatisering eller retraumatisering i forbindelse med pendling til og fra Ukraine. En medarbejder forklarer:

"De børn og unge, der flygtede først har ikke oplevet krigen. Når de rejser tilbage til Ukraine, får de traumer. Det er problematisk, fordi de vender tilbage til Danmark i endnu værre trivsel. [...] det er det, underretningerne handler om " (Medarbejder i oplandskommune, kommune 3)

Hos de ukrainske unge er det særligt håbløshed og savn til hjemlandet, der fylder. En del af de fordrevne ukrainske unge er svære at motivere til skole og/eller arbejde. En interviewperson beretter om, at de unge har haft det svært, fordi deres midlertidige opholdsgrundlag skaber usikkerhed om fremtiden. En medarbejder fra socialforvaltningen fortæller:

"Mange af de unge har haft brug for et håb, som de ikke rigtigt har. Hvad er der for dem, når de er færdige med skolen? Skal de tage en uddannelse på dansk eller engelsk? Skal de investere i Danmark?" (Medarbejder i oplandskommune, kommune 5).

En anden kommune fortæller også, at de oplever, at midlertidigheden er særlig svær at navigere i for de senankomne unge, og at de stagnerer i deres sociale og faglige udvikling. Jo ældre børnene bliver, jo sværere er det at følge med i den danske skole.⁷

3.2.1.2 Børneopdragelse

På tværs af kommunerne fortæller interviewpersonerne om, at de fordrevne fra Ukraine har en anden tilgang til børneopdragelse end i Danmark. I flere af kommunerne berettes om en disciplineret børneopdragelse, hvor uddannelse og læring er i fokus. Samtidig skal børnene deltage i fritidsaktiviteter på højt niveau. En integrationsmedarbejder fortæller:

”Det er vigtigt, at deres børn bliver til noget. Børnene har ikke rigtig fritid. Man skal gå til klaver og ballet. [...] Deres kultur er, at de altid kan blive bedre og efterstræber det. Børnene er også opdraget til at have en stærk arbejdsmoral. Det gør vi ikke på samme måde i Danmark, der skal børnene have lov til at udfolde sig.”
(Medarbejder i landkommune, kommune 2)

To af kommunerne beretter ligeledes om, at nogle af ukrainerne ”afretter” i hjemmet og anvender opdragelsesvold. Kommunerne oplever, at den følelsesmæssige tilknytning til børnene er udfordret, da børneopdragelse hos de ukrainske familier i højere grad handler om opfyldelse af basale behov og praktik. Der er ikke på samme måde fokus på øjenkontakt og følelsesmæssig tilknytning til barnet som hos danske forældre. Noget, der ifølge kommunerne, bidrager til, at ukrainerne kan opleves som hårde og kan være svære aflæse.

Der er ligeledes en anden kultur omkring, at forældrene ikke nødvendigvis er primære omsorgspersoner for børnene. Mange ukrainere har været vant til at tage ud af Ukraine for at arbejde og lade børnene bo ved bedsteforældre eller andet netværk. Det er kommunernes oplevelse, at det i nogle tilfælde kan grænse til omsorgssvigt – i en dansk kontekst – når de store børn bliver efterladt hjemme eller får lov til at passe sig selv, mens forældrene er på arbejde i lang tid.

Herudover er fordrevne fra Ukraine vant til, at skoler og daginstitutioner varetager flere af de daglige gøremål med børnene, såsom at tage med barnet til lægen. Kommunerne fortæller, at det kan give nogle uoverensstemmelser med de ukrainske forældre om forældreansvar.

3.2.2 Voksne

3.2.2.1 Misbrug

Kommunerne italesætter særligt alkohol og/eller misbrug som et opmærksomhedspunkt blandt de fordrevne ukrainske voksne.

Fem af de seks interviewkommuner fortæller om erfaringer med alkoholmisbrug blandt målgruppen. Medarbejderne fortæller blandt andet om store mængder hård spiritus, og hvordan alkoholmisbruget i nogle tilfælde spænder ben for borgernes beskæftigelse og relationer.

⁷ Det finder DRC Dansk Flygtningehjælps rapport ’Ukrainske børn, unge og forældre i folkeskolen’ (ukrainske-børn-unge-og-forældre-i-folkeskolen_cuf_-15april-2024.pdf) også, hvor kommunerne fortæller om varierende trivsel blandt unge fordrevne fra Ukraine.

Ifølge kommunerne skyldes problemerne med alkohol også, at der er forskel mellem den danske og ukrainske alkoholkultur. Kommunen kan således opfatte en borgers forhold til alkohol som et misbrug, hvorimod borgeren selv opfatter det som normalt. Kommunerne fortæller, at det giver svære betingelser for behandling af misbrug blandt målgruppen. Kommunerne fortæller også, at alkohol- eller stofmisbrug skaber konflikter og utryghed på indkvarteringsstederne, hvor de bor tæt og ofte deler toilet og køkken.

Kommunerne fortæller, at alkohol- eller stofmisbrug er et opmærksomhedspunkt blandt hele målgruppen – både kvinder, mænd, ældre og yngre. Et par af kommunerne fortæller dog, at det særligt forekommer hos de fordrevne ukrainere med psykiske udfordringer. En medarbejder beretter:

”De får ikke den rette hjælp på det rette tidspunkt. Derfor begynder de at selvmedicinere med alkohol og stoffer”. (Medarbejder i hovedstadskommune, kommune 3)

3.2.2.2 Psykiske udfordringer

Kommunerne fortæller også om psykiske udfordringer blandt de voksne fordrevne fra Ukraine. I interviewdata er der flere interviewpersoner, der fortæller, at de både oplever henvendelser vedrørende psykiske udfordringer hos de herboende fordrevne fra Ukraine, men også at dem, de modtager nu, har psykiske udfordringer.⁸ Kommunerne fortæller, at de ikke oplever, at flugten eller traumer fra krigen fylder på samme måde for ukrainerne, som hos andre flygtningegrupper. De psykiske udfordringer, som kommunerne oplever hos de fordrevne fra Ukraine, er i højere grad ikke en direkte følge af krigen.

I forlængelse heraf fortæller kommunerne, at der er meget, de ikke ved, fordi målgruppen ikke ønsker at tale med kommunen om psykiske udfordringer. En medarbejder i socialforvaltningen fortæller blandt andet:

”De ønsker ikke at blive udredt eller tale om deres psykiske udfordringer, fordi i Ukraine kan man fx hverken få et arbejde eller kørekort, hvis man har en diagnose eller bare har været i kontakt med psykiatrien” (Medarbejder i hovedstadskommune, kommune 3)

Samtlige kommuner fortæller om, hvordan de oplever, at de fordrevne fra Ukraine hverken ønsker at blive udredt eller tale om deres psykiske udfordringer, fordi det er forbundet med stigmatisering i målgruppen. Det gør, at mange af kommunerne ikke får viden om målgruppens psykiske udfordringer, hvilket skaber svære betingelser for at give den rette hjælp og indsats.

Det er et generelt opmærksomhedspunkt, som italesættes af kommunerne, at de oplever en lukkethed hos ukrainerne. En kommune beskriver det, som at:

”Mange af dem har stone-face. [...] Du kan ikke læse dem. De fortæller ikke noget til kommunen om de ting,

⁸ Det stemmer overens med resultaterne fra KL's undersøgelse (april 2025), hvor 54 procent af de adspurgte kommuner svarer, at de oplever, at ukrainere de har modtaget inden for det seneste halve års tid har dårligere trivsel.

de har oplevet” (Medarbejder i oplandskommune, kommune 1)

Alle kommunerne fortæller, at de fordrevne fra Ukraine er meget tilbageholdende, og at de generelt ikke fortæller kommunerne om deres problemer, før det er meget presserende. Denne lukkethed kan skyldes en kulturel forskel, men kan også bunde i, at kommunerne er en offentlig myndighed. Det italesætter flere af kommunerne, som en af grundene til, at de ikke får kendskab til problemerne.

3.2.3 Ældre

Den ældre målgruppe henviser i indeværende undersøgelse til fordrevne fra Ukraine over 67 år. Målgruppen tilbydes ikke en beskæftigelsesrettet indsats, men kan vælge at deltage i danskuddannelse på sprogskolen. Adspurg om den ældre målgruppes trivsel svarer kommunerne, at de ældre er den gruppe af fordrevne fra Ukraine, som trives bedst. En medarbejder fortæller eksempelvis:

”Blandt den ældre målgruppe er der ikke så meget håbløshed. De vil bare gerne være sammen med deres familier” (Medarbejder i provinskommune, kommune 6)

Kommunerne fortæller også, at de ældre bor hos deres familier og passer børnebørnene og huset, mens forældrene er på arbejde. Derudover beskriver samtlige kommuner, at den ældre målgruppe deltager aktivt på sprogskolen. Sprogskolen fungerer som et socialt samlingspunkt for de ældre, og mange af de ældre holder meget af at gå på sprogskole. En integrationsmedarbejder fortæller:

”De ældre deltager meget på sprogskolen og elsker sprogskolen” (Medarbejder i hovedstadskommune, kommune 3)

Kommunerne fortæller, at målgruppen ikke nødvendigvis opnår sproglige kompetencer af at deltage på sprogskolen, men at det for de ældre er en aktivitet, der skaber glæde og mening i deres hverdag.

3.3 Tilknytning til Danmark

Kommunerne fortæller, at den midlertidige opholdstilladelse, der oprindeligt var gældende til marts 2024, og derefter er blevet forlænget med et år to gange, skaber usikkerhed og bekymringer for fremtiden hos de fordrevne fra Ukraine. Usikkerheden resulterer i, at flere ukrainere forsøger at sikre sig ophold i Danmark på andre måder fx ved at søge en arbejdstilladelse. En medarbejder fortæller:

”Det fylder meget for dem. De prøver at løse det på nogle uhensigtsmæssige måder fx ved at komme over på nogle ordninger, der ikke giver mening for dem.” (Medarbejder i oplandskommune, kommune 1)

Særligt i månederne frem mod, at særloven skal genforhandles oplever kommunerne nervøsitet og usikkerhed hos ukrainerne. Her oplever kommunerne en stor stigning i henvendelser. Kommunerne fortæller også, at de oplever en større usikkerhed hos de fordrevne fra Ukraine nu end tidligere, hvilket de fortæller kan skyldes, at ukrainerne har

etableret en tilværelse i Danmark og samtidig ikke ved, hvad de har at vende tilbage til i Ukraine.

Kommunerne fortæller, at andre flygtningegrupper i højere grad er kommet med en forventning om at blive, hvorimod de fordrevne fra Ukraine har haft et andet håb om at kunne vende tilbage efter et kort ophold i Danmark. Det har også været fortællingen i medierne, og en medarbejder beretter, at det har været svært at vende den fortælling:

”Det er blevet sagt højt i medierne. De skulle have korte ophold og så tilbage igen. [...] De andre flygtningegrupper har ikke på samme måde mulighed for at vende tilbage til hjemlandet, så de cutter båndet til deres hjemland og har kun minderne tilbage. Det gør ukrainere ikke” (Medarbejder i oplandskommune, kommune 5)

I forlængelse heraf fremhæver kommunerne, at de fordrevne fra Ukraines mulighed for at pendle til og fra Ukraine tilskynder en vedvarende tilknytning til hjemlandet. Nogle tager til Ukraine for at bevare en relation til landet, ved at bibeholde et arbejde eller holde kontakten til familie og venner. Andre tager ned for at høste deres afgrøder, så de har noget at vende hjem til.

3.3.1 Sprogkompetencer og beskæftigelse

Flere af kommunerne nævner, at mange fordrevne fra Ukraine fravælger at lære dansk, så snart de har mulighed for det. En kommune fortæller, at de fordrevne har svært ved at forstå, hvorfor de skal lære dansk, når de klarer sig fint på arbejdsmarkedet. Dertil nævner fem ud af de seks kommuner, at ukrainerne har en stærk arbejdsidentitet og høj arbejdsmoral. En medarbejder fastslår:

”De har en fuldstændig arbejdsidentitet. De vil ud og klare sig selv. [...] Det er også det arbejdsgiverne siger – de kommer, og der er ikke så meget piv” (Medarbejder i oplandskommune, kommune 1)

Flere af kommunerne giver også eksempler på, at nogle ukrainere ikke ønsker at lære sproget. Det er kommunernes oplevelse, at det skyldes, at ukrainerne har en forventning om at opholde sig i Danmark midlertidigt og derfor er her for at tjene penge.

Andre kommuner giver udtryk for, at manglende sprogkompetencer hos målgruppen kan stå i vejen for blandt andet misbrugsbehandling og deltagelse i danske aktiviteter i lokalsamfundet. En enkelt kommune nævner, at dem der gerne vil blive i Danmark på længere sigt går benhårdt efter at lære dansk.

Sammenlignet med andre flygtningegrupper, fortæller kommunerne, at de fordrevne ukrainere har været mindre gode til at lære dansk og møde op til sprogundervisning. En kommune peger på, at blandt andet brugen af digitale oversættelsesværktøjer, muliggør at ukrainerne kan navigere i det danske samfund uden at kunne sproget.

3.3.2 Deltagelse i lokalsamfundet

Oplevelsen af ukrainernes deltagelse i lokalsamfundet er varierende på tværs af kommunerne. De fleste af kommunerne fortæller, at de voksne fordrevne ukrainere primært

deltager i aktiviteter med andre ukrainere, hvor de taler sammen og hjælper hinanden. En integrationsmedarbejder spørger:

"Vi betragter dem som velintegreret, fordi de har et arbejde, men er de velintegreret i skoler og lokalsamfund?" (Medarbejder i landkommune, kommune 2)

Nogle af kommunerne fortæller, at de oplever en generel lav deltagelse fra de voksne ukrainere i lokalsamfundet. En kommune nævner dog, at dem der gerne vil blive i Danmark i højere grad deltager i lokalsamfundet. Dertil nævner samtlige kommuner, at de fordrevne ukrainske børn og unge deltager i foreningslivet fx gennem lokale sportsklubber og musikskoler.